

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

48

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-83-4

BRNO 2007

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis, vydává Archeologický ústav Akademie věd České republiky Brno.
Peer-reviewed journal published by the Institute of Archaeology, Brno.

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Balázs Komoróczy, Marián Mazuch, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka,
Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Blanka Veselá

Technická redakce
Technical Editors

Dana Gregorová

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz>

KNIHOVNA AV ČR

PD 1520

48, 2007

90270/09

Obrázek na obálce
Cover illustration

Jeskyně Býčí skála. Geometrický vzorec, datovaný do eneolitu.
Býčí skála Cave. A geometric pattern dated to the Aeneolithic.

Vychází jednou ročně/Published yearly

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-83-4

Copyright © 2007 by the Archeologický ústav AV ČR Brno, and by the authors.

Kniha byla vydána s přispěním Akademie věd ČR

Tisk/Print Bekros

Pokyny pro autory na internetové stránce
Instructions to authors on internet pages

<http://www.iabrno.cz>

oproti současnému stavu. Tato stavba byla kolem roku 1668 nahrazena barokním kostelem, přestavěným v letech 1780–1786. Kolem kostela se rozkládal původní městský, tzv. Přední hřbitov. Jeho zrušení je kladeno již na počátek 18. století (Hlavinka – Noháč 1926, 60) či do roku 1784 (Novák 1967, 8). Tehdy vznikl nový hřbitov vedle panského dvoru, na kterém byla v letech 1720–1722 postavena kaple sv. Kříže.

František Kostrouch

Literatura

- Hlavinka, Noháč 1926: Hodonský okres. *Vlastivěda moravská*, sv. 44. Brno.
- Klanica, Z. 1974: Mladohradištní pohřebiště v Hodoníně (okr. Hodonín). *Přehled výzkumů* 1973, 74.
- Kostrouch, F. 2006a: *Hodonín, Masarykovo náměstí – ul. Jánošíkova*. Předběžná nálezoř zpráva o záchranném archeologickém výzkumu při stavbě vodovodu na Masarykovo náměstí. Archiv MM Hodonín A-2660.
- Kostrouch, F. 2006b: *Hodonín, ul. Bratislavská, p.p.č. 3540*. Nálezoř zpráva o záchranném archeologickém výzkumu při stavbě kanalizace ke kulturnímu domu EHO. Archiv MM Hodonín A-2678.
- Kostrouch, F. v tisku: Nové archeologické nálezy v Hodoníně. *Muzejní občasník Masarykova muzea v Hodoníně*.
- Novák, V. 1967: Kolik bylo v Hodoníně hřbitovů? Zrnka a zrníčka z dob dávných i nedávných. *Kulturní kalendář města Hodonína*, březen 1967, 8.

Resumé

Hodonín (Bez. Hodonín). Bratislavská Strasse, Parzelle Nr. 3540. Mittelalter, Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung.

Hodonín (Bez. Hodonín). Masarykovo Platz. Mittelalter, Neuzeit. Stadt, Friedhof. Rettungsgrabung.

HOSTĚRADICE (okr. Znojmo)

Intravilán obce. Středověk, novověk (15.–16. století). Středověká vesnice. Záchranný výzkum.

V listopadu 2006 byly sledovány trasy kanalizace a stavby mostu v rámci rekonstrukce průtahu obcí Hostěradice. Sledované území s nálezy se na ZM ČR 34-11-14 v měřítku 1 : 10 000 nachází v okolí bodu 356 mm od západní sekční čáry a 301 mm od jižní sekční čáry. V profilech kanalizace se na jihovýchodním okraji historického jádra obce podařilo zachytit 5 zahloubených objektů, které můžeme podle sporadických nálezů datovat do průběhu 15. a 16. století.

Zdeněk Čížmár

Resumé

Hostěradice (Bez. Znojmo). Spätmittelalter (15. Jh.), Neuzeit (16. Jh.). Mittelelterliches Dorf. Rettungsgrabung.

HRANICE (okr. Přerov)

Masarykovo náměstí. Vrcholný středověk. Novověk. Město. Záchranný výzkum.

Ve dnech 22.3. až 24.7.2006 proběhl záchranný výzkum na ploše Masarykova náměstí v Hranicích na Moravě. Identifikace lokality je možná na mapovém listu ZM ČR (M 1 : 10 000) číslo 25-12-22: Z : 12 – J : 123; Z : 19 – J : 125; Z : 20 – J : 118; Z : 11 – J : 108. Vzdálenosti jsou uvedeny v milimetrech od západní (Z) a jižní (J) sekční čáry.

Výzkum byl zapříčiněn stavební akcí „Regenerace historického jádra města Hranice“, která zahrnovala novou úpravu povrchu náměstí, včetně nového dláždění, výměny staré kanalizace a také odvlhčení domů obklopujících obvod náměstí. Výzkum se soustředil především na dokumentaci a vzorkování profilů výkopů kanalizace a sanačních výkopů u domů. Trasa nové hloubené kanalizace byla také prozkoumána za pomoci sond 1–4. Podloží na Masarykově náměstí je tvořeno jíly žluté a šedé barvy. Na povrchu náměstí se nachází recentní vrstvy do mocnosti 0,60 metru, pod nimiž leží dvě novověké vrstvy dláždění z valounů. Pod nimi se objevují jílovité vrstvy z období vrcholného středověku. Ze zajímavých sídlištních vrstev stojí za zmínku vrstva 0175, obsahující velké množství dřeva (odštěpky, třísky, proutí aj.), a vrstva 0169, 0170, obsahující velké množství zlomků mazanice, které lze patrně interpretovat jako stopu po planýřce dřevohlinitých staveb. Pozoruhodný je nález novověkého vodovodního potrubí postaveného ze dřevěných trubek. Podobné potrubí bylo zkoumáno také v roce 1994 v Radniční ulici (Večeřa 2004). Rovněž nález sklepních prostor na ploše náměstí byl překvapující, protože při odstranění recentních vrstev nebylo zjištěno žádné základové zdivo nadzemní konstrukce. Sklepní prostory byly zbudované z kamene na maltu a tvoří je dvě obdélné místnosti, které jsou spolu spojené. Vstupní otvory do obou místností tvoří šachty z plochy náměstí. Oba vstupy byly v druhé polovině 20. století zabetonovány.

Zámek. Vrcholný středověk. Novověk. Zámek. Záchranný výzkum.

Na podzim roku 2006 byly zahájeny stavební úpravy zámeckých sklepů a jejich přeměna na klubové zařízení. Identifikace lokality je možná na mapovém listu ZM ČR (M 1 : 10 000) číslo 25-12-22: Z : 12 – J : 147; Z : 13 – J : 142; Z : 14 – J : 147; Z : 14 – J : 142. Vzdálenosti jsou uvedeny v milimetrech od západní (Z) a jižní (J) sekční čáry.

Zámecké sklepy se nacházejí v místě předhradí, které vzniklo při perněstejské přestavbě hradu. Původně čtyři sklepy jsou situovány v jednotraktovém uspořádání podél jižního okraje ostrožny a přiléhají ke kamenné hradbě. Tři sklepy jsou zachovány dodnes a jsou zaklenuty valenou klenbou, podobně jako čtvrtý, nejzápadnější položený sklep, který byl zničen v minulosti. Dále byl prozkoumán solitérní sklep uprostřed plochy bývalého předhradí, který má stejnou orientaci jako ostatní sklepy a je s ostatními propojen chodbou. V roce 2006 se stavební práce soustředily na statické zpevnění zdiva sklepů, na blízké hradby a bašty. Následně byla snížena úroveň podlah ve sklepení a také došlo k odstranění záspy ze zničeného sklepa. Podlahu sklepení v době výzkumu tvořila hnědá hlína s množstvím malých zlomků cihel a břid-

lice. V minulosti byla podlaha pokryta patrně právě tímto materiálem. Pod hlinitou vrstvou je dobře patrná vrstva žlutohnědého písku. V nejvýchodnějším sklepe byla pod pískem zjištěna vrstva valounů, nejspíše část původního pokryvu podlahy sklepa. Níž bylo již jen podloží, které je tvořeno říčními valouny, pískem a šedým jílem. V roce 2007 budou stavební práce pokračovat výkopem přípojek inženýrských sítí, zaklenutím zničené části sklepa a vyhloubením stavební jámy pro přístavbu zázemí klubu na ploše bývalého předhradí.

Jakub Vrána

Literatura

Večeřa, P. 2004: *Hranice, Radniční*. Nálezová zpráva, archiv NPÚ ÚOP v Olomouci.

Resumé

Hranice (Bez. Přerov). Masarykovo Platz. Spätmittelalter. Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung.

Hranice (Bez. Přerov). Schloss. Spätmittelalter. Neuzeit. Schloss. Rettungsgrabung.

HRUBÁ VRBKA (okr. Hodonín)

„Březůvky“. Střední doba hradištní. Sídliště. Povrchový sběr.

Při povrchovém sběru prováděném v roce 2006 Martinem Ďugou na katastru obce Hrubá Vrbka byla v trati Březůvky objevena nová polykulturní lokalita. Její poloha na severním svahu výrazné terénní vyvýšeniny o nadmořské výšce mezi 340–370 m je na ZM ČR 1 : 10 000 (list 35-11-22) určena okolím bodu o souřadnicích 440/85 mm od Z/J s.č. Nalezený soubor keramických zlomků s charakteristickými rysy velkomoravské periody zřetelně svědčí pro zařazení do střední doby hradištní.

„Horní Padělky“. Střední doba hradištní. Sídliště. Povrchový sběr.

Další nová polykulturní lokalita byla objevena při povrchových sběrech, prováděných v letech 1999–2006 Martinem Ďugou v trati Horní Padělky. Její poloha na západním svahu mírného návrší o nadmořské výšce okolo 260 m je na ZM ČR 1 : 10 000 (list 35-11-23) identifikována okolím bodu o souřadnicích 95/265 mm od Z/J s.č. Z rámce souboru nálezu (srov. kap. Palcolit, Neolit a Doba bronzová) náleží do střední doby hradištní zlomky keramiky s charakteristickými rysy velkomoravské periody.

Jaromír Šmerda

Resumé

Hrubá Vrbka (Bez. Hodonín). „Březůvky“. Mittlere Burgwallzeit. Siedlung. Terrainbegehung.

Hrubá Vrbka (Bez. Hodonín). „Horní Padělky“. Mittlere Burgwallzeit. Siedlung. Terrainbegehung.

HRUŠOVANY NAD JEVIŠOVKOU (okr. Znojmo)

Intravilán obce. Středověk. Středověká vesnice. Záchraný výzkum.

V rámci modernizace silnice Branišovice – Hevlín byly v letech 2005–2006 sledovány výkopy na trase Branišovice – Hevlín. Jejich součástí byla i rekonstrukce průtahu obcí Hrušovany nad Jevišovkou. Na východní straně náměstí se podařilo zachytit sled středověkých vrstev, které lze podle zlomků keramiky datovat do průběhu 15. století. Tyto vrstvy dokládají poměrně intenzivní rozvoj osady v období vrcholného středověku; dva uhlíkové horizonty představují možná zbytky dřeva použitého pro stavbu nadzemních objektů nebo se může jednat i o doklady požárů. Nálezy železné strusky pak ukazují na možnost soustředění železářské výroby v této části obce. Místo nálezu se nachází na ZM ČR 34-14-02 v měřítku 1 : 10 000 v okolí bodu 29 mm od západní sekční čáry a 120 mm od jižní sekční čáry. V prostoru hrušovanského náměstí je podloží tvořeno tenkou vrstvou spraše, která nasedá na šterkovou terasu řeky Dyje. Nadmořská výška v místě nálezu činí 181 m n. m.

Zdeněk Čížmář

Resumé

Hrušovany nad Jevišovkou (Bez. Znojmo). Mittelalter – 15. Jahrhundert. Rettungsgrabung.

JAVORNÍK (k. ú. Javorník-město, okr. Jeseník)

Zámek Jánský Vrch, parc. č.: 762. Středověk, novověk. Hrad, zámek. Záchraný výzkum.

Lokalizace: poloha lokality v ZM ČR 1 : 10 000, list 14-22-01, rok vydání 1998, na linii mezi body (mm od Z. s. č. : mm od J s. č.): 26:362, 25:356, 22:357.

V prostoru východního předhradí zámku byl v měsíci květnu dokumentován výkop o délce cca 60 m a hloubce 1,2 m pro přípojku inženýrských sítí (kanalizace a vodovod) k budově klasicistního domku. Lokálně bylo ve výkopu zachyceno navětralé skalní podloží, větší část vrstev byla tvořena suťovými dorovnávkami terénu z období novověku, které byly prokládané komunikačními horizonty, z nichž nejvýraznější byla torza dvou valounových dlažeb. Zachycena byla i tenká (4 cm) požárová vrstva (k. 138) a torza čtyř porušených zdív. Významnější byla pouze zeď 904; jednalo se o kamenné základové zdivo stavby orientované ve směru sever-jih. Výkopem byl rozrušen východní líc zdiva. Délka zachyceného zdiva byla 5,15 m, síla zdiva byla kolem 1,2 m. V druhotných polohách bylo nalezeno několik fragmentů světlé oxidační tzv. krupičkové keramiky ze 14. století.

Ladislav Kašer, Pavel Šlézar

Resumé

Javorník. Schloss Jánský Vrch (Kataster Javorník-město, Bez. Jeseník), Parz. Nr. 762. Mittelalter, Neuzeit. Burg, Schloss. Rettungsgrabung.